

نقش گیاهان در فرهنگ مازندران و بازتاب نمادین آن در صنایع دستی مازندران با رویکرد سپهر نشانه ای (مطالعه موردی دست بافته ها)

اسماعیل بنی اردلان^۱، زهرا رضائی پیرزمان^۲

^۱ عضو هیئت علمی دانشگاه هنر، دانشیار (نویسنده مسئول)

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد پژوهش و هنر، مؤسسه آموزش عالی طبری بابل

چکیده

فرهنگ نقشه راه و شناخت انسان هاست و صنایع دستی بخشی ارزشمند از فرهنگ مردم و پل ارتباطی هنر-صنعت و هویت بین نسلی است که تداوم آن از گذشته تا به امروز نوعی پیوند و انسجام درون فرهنگی را نشان می دهد. ایران از اقوام با آداب و رسوم متنوعی تشکیل شده که هر کدام از این اقوام با توجه به تاریخ و فرهنگ خود در صنایع دستی و هنرهای سنتی حرف های بسیاری برای گفتن دارند. در فرهنگ و هنر مازندران که مردم در ارتباط پیوسته با طبیعت هستند، گیاهان جایگاه ویژه ای دارند. در این پژوهش به جهت حفظ اصالت قومی و اهمیت گیاهان، نقش مایه های موجود در هنرهای بومی منطقه مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته شده است و جنبه های نمادین آن ها بررسی شده است. با توجه به نتایج بدست آمده در مازندران، نقوش گیاهی تحت باورهای دینی و فرهنگی منطقه به تصویر درآمده است. انتخاب نمونه ها در این پژوهش بدین صورت است که هنرهایی که به لحاظ اجرا و نقوش بکار رفته در آن دارای سابقه می باشند انتخاب گشته است. روش دیگر نقوش بودن اثر میباشد. در این راستا با استفاده از روش های استدلال منطقی و تاریخی-تفسیری به بحث پیرامون نمادشناسی و بازتاب نمادین نقوش گیاهی در هنرهای بومی منطقه پرداخته شد. در بعضی موارد در مطالعه موردی دست بافته ها بعضی از آثار از طریق تحقیق میدانی مورد بررسی قرار گرفته است. در انتها بعد از شناسایی نقوش گیاهی و نقش نمادین آنها در دست بافته ها به تحلیل آنها با رویکرد سپهر نشانه ای خواهیم پرداخت.

واژه های کلیدی: مازندران، هنر بومی، نقوش گیاهی، نمادشناسی، سپهر نشانه ای